

Основні характеристики розходження статево-рольового та гендерного підходів

Статевро-льовий підхід, який є основою такого розуміння, представляє собою традиційну систему поглядів на призначення чоловіка і жінки у суспільстві у відповідності з їх біологічними характеристиками, виховання хлопчика і дівчинки відповідно з тими нормами, вимогами, стандартами, які висуває суспільство до людини культурно-історично. Таким чином, статево-рольовий підхід спирається більше на фізіологічні розбіжності між чоловіком і жінкою.

Проблема виокремлення такого підходу від гендерного висвітлена в роботах В.Кравця, Т.Дороніної. На їх думку, запровадження гендерного підходу в освіту та виховання полягає в тому, щоб перейти до багатополісної моделі соціального конструювання статі. Вони припускають, що освіта, яка здійснюється з урахуванням гендерного підходу, буде активно сприяти розвитку та формуванню нової саморозвиваючої особистості.

Ознайомлюють з досвідом гендерної збалансованої освіти в демократичних країнах світу О.Луценко, Т.Дороніна та інші.

Аналізом зарубіжного досвіду стилю викладання ділиться в своїх роботах «Гендерні дослідження як альтернативна освітня практика в сучасному світі» О.Луценко, відмічаючи при цьому наявність процесу поступового інтегрування гендерної проблематики в курси вітчизняних гуманітарних дисциплін.

Якщо досліджувати шляхи впровадження гендерної освіти, то багато працюють в цьому напрямку науково-освітні дослідницькі центри з вивчення гендерної проблематики, де активно розробляються навчальні програми і курси, покликані коригувати гендерну ситуацію в суспільстві й освіті в бік гендерної збалансованості.

Метою роботи гендерних центрів є порівняльний аналіз моделей гендерних взаємовідносин, ведуться дослідження того, як гендерні форми

взаємодіють з соціальними та економічними змінами, і як гендерні стосунки відтворюються і змінюються з плином часу в різних регіонах світу. Існуючі гендерні наукові центри є інформаційними і науковими осередками, де на базі гендерної лабораторії йдуть пошуки і розробки теоретичного і практичного суттєво нового знання.

Смоляр Л.О у своїй монографії «Минуле заради майбутнього. Жіночий рух Наддніпрянської України II пол. XIX – поч. XX ст. сторінки історії» висвітлює процес боротьби жінок за право на вищу освіту. Саме поява жінок, як зазначає дослідниця, в університетських аудиторіях стала початком боротьби за вищу жіночу освіту та важливим етапом у визволенні жіночої особистості .

Відмінності між гендерним і статево-рольовим підходами

<i>Гендерний підхід</i>	<i>Статево-рольовий підхід</i>
Орієнтація на нейтралізацію і згладжування відмінностей між статями	Орієнтація на підкреслювання відмінностей між статями
Виховання в дусі вільного вибору гендерної ідентичності	Виховання в дусі жорсткого (заданого) вибору статевої ідентичності
Відсутність орієнтації на «особливе призначення» чоловіків і жінок	Орієнтація на «особливе призначення» чоловіків і жінок
Заохочування видів діяльності, що відповідають інтересам особистості	Заохочування видів діяльності, що відповідають статі
Вибір видів поведінки, відповідно до конкретної ситуації	Вибір видів поведінки, відповідно до статевої приналежності
Обґрунтування недоцільності окремого за статтю навчання	Обґрунтування доцільності окремого за статтю навчання
Тенденція до розмивання культурно	Наявність жорстких, культурно

сформованих гендерних схем	сформованих гендерних схем
Можливість відхилень від традиційних патріархальних моделей суспільного устрою	Засудження відхилень від традиційних патріархальних моделей суспільного устрою

На основі цього порівняння можна зробити висновок, що гендерний підхід – це принципово нова система поглядів на гендерно соціалізуючу функцію освіти й виховання, в основі якої лежить корекція впливу гендерних стереотипів з метою розкриття і розвитку особистісних схильностей індивіда. Іншими словами, якщо традиційний статево-рольовий підхід базується на психології буденної свідомості та підлаштовує особистість під сформовану схему, проголошуючи її еталоном, то гендерний підхід спрямований на захист інтересів конкретної особистості.